

**Малинська центральна районна бібліотека
ім. В. Скуратівського**

**Вишиванку одягай – Україну кохай!
Свято вишиванки**

*«Україна Шевченкова квітне,
бо вишивана у неї душа»*

м. Малин
2015

Зміст

1. Україна у вишиванці.
2. Вишиванка — українська традиція.
3. Хочеш бути здоровим — носи вишиванку!
4. Якщо хочете, щоб шлюб був щасливим, вдягайте вишиванку!
5. Вишиванки: 10 цікавих фактів.
6. Опитування: «Хто вона, українська вишиванка: модний бренд чи традиція з віковою історією?»
7. Приповідки та повір'я про жіночу сорочку.
8. Легенда про вишиванку...
9. Вірші про вишиванку.
10. Пісні про вишиванку.
11. Бібліоподіум:
 - моя вишиванка найкраща (захист вишиванки, найцікавіша історія появи в гардеробі);
 - найдавніша вишиванка;
 - найоригінальніша вишиванка;
 - міс Бібліовишиванка.
12. Вишиване коло як символ єднання України.
13. Фотосесія бібліотекарів у вишиванках для створення слайд-шоу.

Вишиванка – українська традиція

Ми з вами зустрічаємось сьогодні у дуже складний для нашої країни час, хоча доля України завжди була непростою. Хто тільки не хотів підкорити її собі, починаючи з хозар та монголо-татар. І, мабуть, кожен з нас ще рік тому не повірив би у те, що братній народ, з яким навіть кордони були умовними, поведе себе таким чином.

І, мабуть, саме події Майдану (де Україна показала світу абсолютно нову суспільну модель), анексія Криму та війна на Сході країни відчутно вплинули на ставлення до всього українського.

У невичерпній спадщині духовної культури українського народу є особлива, винятково важлива її частина – вишивка.

Ви знаєте, що в травні в Україні святкують День вишиванки. В цьому році українці одягли весь світ у вишиванки. Вишиванки сприймають як символ єднання, солідарності і підтримки. День вишиванок пройшов у багатьох містах.

Тож сьогодні і ми з Вами поговоримо про українську вишиванку.

Відеокліп: Катя Бужинська «Україна-вишиванка»

Українську вишивку називають «молитвою без слів», а сорочка-вишиванка – є головним оберегом людини.

Святе покривання, яке найближче до тіла, - це, звісно, своя сорочка.

В українців є такий вислів: «Народитися в сорочці» - бути щасливим у житті. Тому сорочка - це не лише частина нашого гардеробу, а певна закодована сукупність сорока божественних енергій, що творять довершену та гармонійну долю людини.

Кодування сили має в собі і українська вишиванка, якій надавали величного змісту, вишиваючи сакральними узорами-письменами долю.

Навіть у багатьох українських казках зустрічаються мотиви чарівної сорочки, котру сестри-змії — носії мудрості і магії — вишивають своєму кровному братові і наказують ніколи її не знімати. Число магічних узорів, «квіток», які творять зміївни, — дванадцять: це дванадцять богатирських сил (за числом 12 — усі енергії космічного простору, всіх знаків Зодіаку). І сила цього шиття неймовірно велика.

Герой казки, одягнувши сорочку на своє тіло, стає могутнім і нездоланим, він перероджується у безсмертного витязя, що чинить суд на землі, стає володарем земного царства. І сорочка його ніколи не забруднюється, не линяє і не зношується — вона завжди біла і ясна.

Українська вишиванка — це те, без чого важко уявити українську культуру, побут і історію... Кольоровими нитками вона вплетена у наші традиції. І найважливіше те, що українська вишиванка, маючи вікову історію,

не втратила своєї популярності і до сьогодні. Більше того, нині можна з впевненістю говорити про відродження українських традицій у сучасній інтерпретації.

Українська вишиванка є абсолютно унікальним, автентичним продуктом, який характеризує не лише темперамент нації, але й є її візитівкою. Символічні кольори – червоне і чорне, як у пісні, ними пройнята вся історія нашого народу. Одним із безумовних феноменів вишиванки є те, що за багатовікову історію свого існування, попри всі історичні події, вона все ж таки зуміла зберегти свій первісний вигляд і пронести його крізь століття.

Українська вишита сорочка здавна в Україні служила як прикрасою, так і оберегом. Таємничою мовою вишивки вона передавала безліч побажань для сімейного благополуччя та щастя людини, яка її одягала. Вишивкою-оберегом вишивалися воріт, манжети, поділ і розріз горловини. Існує повір'я, що якщо сорочка зроблена і вишита на добре життя, то вона буде надійно оберігати людину, чужу вишиванку одягати не слід, бо вважається, що таким чином можна «перебрати» на себе чужу долю.

Говорячи про везучу людину, що «народилась в сорочці», ми згадуємо ту саму доленосну вишиту сорочку – символ здоров'я, краси, чистоти помислів і єднання з душею предків.

Вишиті сорочки та вишиванки будуть оберігати вас, наділяти силою рідної землі, тому що символи, вишиті на них, мають глибоке значення, яке закладене тисячі років тому, дійшли до наших днів і зараз використовуються для оздоблення сучасних вишиванок.

Відеокліп Назарій Яремчук «Вишиванка»

Хочеш бути здоровим — носи вишиванку!

Традиційні українські вишиванки лікують, гармонізують біоенергетичну оболонку людей та знищують енергетичну дезінформацію, якою переповнене довкілля.

Одна з численних істин чи аксіом давнини — віра в те, що вишивка творить гармонію. Структура вишивки, але тільки такої, котра має красивий вигляд і зі зворотнього боку, має правильний коливальний контур, тобто гармонізує оболонку того, хто носить цю вишиванку чи просто перебуває поблизу неї, дивлячись на красу, захищає не лише енергетично, а і від численних хвороб.

Правильні орнаменти не тільки мають сакральний зміст, а й енергетично позитивно діють на людський організм. «Орнаменти, нанесені на одяг, несуть у собі інформаційну вістку про дотримання в нашому біополі певної гармонійної структури, іншими словами, вібраційна спіраль орнаменту надає йому коливальний контур, що узгоджує природні коливання як електромагнітного поля людини загалом, так і окремих її органів з

електромагнітним полем Землі, а через нього — з іншими полями Всесвіту», — роз'яснює це явище з фізичної точки зору пан Тарас Дрібнюк, астроном за професією. Саме тому вивчають давні українські узори і використовують їх у розробці нових сучасних та виготовленні стилізованого одягу і традиційних українських вишиванок. Вишиванки лікують (порушення в біоенергетичній оболонці людини з часом призводять до фізичних недуг), гармонізують біоенергетичну оболонку людей та знищують енергетичну дезінформацію, якою переповнене довкілля. Дуже важливо правильно їх вибирати. Йдеться, безумовно, про тканини натуральні. Льон гармонізує всі рівні буття людини. Бавовна приносить спокій, рятує від негативу. Вовна захищає «я» людини, заробляє пробої в енергетичній оболонці. Фахівці вишивки та етномоди розробили каталог орнаментів, котрі з огляду на їхнє розуміння людської природи є чимось більшим, ніж просто естетичним явищем.

Відеокліп Н. Мей «Мамина сорочка»

Якщо хочете, щоб шлюб був щасливим, вдягайте вишиванку!

Весільна вишиванка давно перестала бути екзотикою, як це було у радянський період. Сьогодні весільна вишиванка на піку своєї популярності. На думку українців, весільна вишиванка - це гарне продовження і збереження українських традицій, а також це стильний та оригінальний варіант весільного вбрання.

Весільна вишиванка зі смаком українських традицій!

Українська вишиванка — біла вишита сорочка в червоно-чорних кольорах. На талії яскравий червоний пояс, що підтримує декілька спідниць, серед яких були барвіста плахта і запаска. Приблизно так виглядала весільна вишиванка у 19 ст. Сьогодні весільна вишиванка — це політ фантазії та різноманіття інтерпретацій. Весільна вишиванка завжди виглядає розкішно і стильно. Неважливо, чи це звичайна біла сукня з елементами вишивки, чи весільна вишиванка, оздоблена старовинними орнаментами, головне, що це одяг, наділений магичною вишивкою.

Весільна вишиванка — скажіть «ні» весільній рутині!

Українська вишиванка — це гарний спосіб вирізнитися з поміж сучасної весільної масовості та однотипності. Хоч весільна мода і пропонує небачене різноманіття весільного вбрання, але для справжніх гурманів стилю, весільна вишиванка — це те, що треба. Весільна вишиванка — це добра класика українського народу, мода на яку нетлінна з роками.

Весільна вишиванка для жінок — справжня знахідка!

Жіноча весільна вишиванка найчастіше виконується на лляному чи бавовняному полотні. Але сучасні наречені обирають також для весільної сукні (якщо весільна вишиванка шиється) атлас, шовк, шифон. Їх можна комбінувати у весільній вишиванці і прикрасити потім традиційними орнаментами.

Як виглядає нині жіноча весільна вишиванка? Молодята обирають традиційне українське вбрання, виконане у старовинному стилі, досить популярні сьогодні короткі весільні сукні, вишиті оригінальними орнаментами.

Весільна вишиванка для нареченого.

Ясна річ, що весільна вишиванка для нареченого має бути виконана в такому ж стилі, як і вбрання нареченої. Тут теж існує безліч варіантів: може бути традиційний одяг із вишитою сорочкою, штанами, чоловічою корсеткою, поясом тощо, а можна обрати класичний сучасний костюм із декоровано вишитою сорочкою.

*Весільна вишиванка – не лише символ кохання і вірності один одному,
а й вірність найкращим традиціям нашого народу.*

Будьте вірні і ви!

Вишиванки: 10 цікавих фактів.

1. Історія народної вишивки в Україні сягає своїм корінням у глибину століть. Про це свідчать і результати археологічних розкопок, і свідчення мандрівників і літописців. Приміром, вишивкою, за свідченням Геродота, був прикрашений одяг скіфів. Знайдені на Черкащині срібні бляшки з фігурками чоловіків, датовані VI ст., при дослідженнях показали ідентичність не тільки одягові, але і вишивці українського народного костюма XVIII–XIX ст. Арабський мандрівник X ст. у своїх розповідях про русів згадує, що вони носили вишитий одяг. На жаль, пам'ятники української вишивки збереглися тільки за останні кілька століть, але і цього досить, щоб з'ясувати, що елементи символіки орнаментів української вишивки збігаються з орнаментами, що прикрашали посуд давніх жителів території України періоду неоліту, трипільської культури.
2. Київський художник Юрій Нікітін написав і подарував студентсько-викладацькому храму преподобного Федора Острозького, що у Національному університеті «Острозька академія»,

Марія-Оранта з вишиваною хусточкою за поясом. Софійський собор (Київ)

ікону, де Богоматір та Ісус Христос зображені у вишиванках. Ікона написана на дерев'яному щиті, її розмір 1,10 м на 0,8 м.

«Іконописом займаюся з 1983 року. Однак, писати Матір Божу та Ісуса у вишиванках довелося вперше. Ідею підказав мій добрий товариш краєзнавець з Острога Микола Бендюк. Наснаги додала патріотична атмосфера, яка панує в Острозькій академії», - розповів художник.

3. На межі ХІХ і ХХ століть вишивана русько-українська чоловіча сорочка відривається від традиційного костюму і починає носитися в поєднанні з європейським одягом. Провідну роль в започаткуванні моди вдягання вишиванки під піджак часто надають Іванові Франкові, який «відрізнявся од загалу своїм костюмом — вишиваною сорочкою серед пишних комірців і краваток». Саме у костюмі й вишиванці Франко зображений на 20-гривневій купюрі, знайомій кожному з нас.

4. Орнаменти вишивок за мотивами прийнято поділяти на три групи: геометричні (абстрактні), рослинні та зооморфні (тварини).

Геометричні (абстрактні) орнаменти властиві всій слов'янській міфології. Вони дуже прості: кружечки, трикутники, ромби, зигзаги, лінії, хрести (прості й подвійні). На їхній основі в народній вишивці широко використовуються такі мотиви, як «баранячі роги», «кучері», «кудрявці», «гребінці» тощо.

В основі рослинного орнаменту лежить прагнення принести у вишивку красу природи. Навіть гранично умовні візерунки виникли в результаті спостереження реально існуючих у природі форм. В українській вишивці часто використовуються такі мотиви, як «виноград», «хміль», «дубові листи», «барвінок» тощо. Деякі з них несуть у собі відображення древніх символічних уявлень народу. Так, мотив «барвінку» є символом нев'янучого життя, візерунок «яблучне коло», розділений на чотири сектори, з вишиванням протилежних частин в одному кольорі — символом любові. У сучасній вишивці зустрічається і древній символ «дерево життя», зображуваний переважно стилізовано у формі листів і гілок.

У вишивках зооморфних (тваринних) орнаментів зображуються такі тварини як кінь, заєць, риба, жаби; із птахів — півень, сова, голуб, зозуля; із комах — муха, метелик, павук, летучі жуки.

5. Вирішальний вплив на характер орнаментальних мотивів мають різноманітні вишивальні шви, так звані «техніки». Їх в Україні відомо близько сотні! Серед найвідоміших технічних прийомів вишивання — гладь, хрестик, низь, мереження, бігунець, плетіння.

6. Кожен регіон України має свої особливості вишиванок. Про їх розмаїття може свідчити бодай саме лише перелік типових узорів волинського краю: *цвіткі, хміль, лапатий хміль, хмелик, лапатий хмелик, виноград, ягідний хміль, хміль ягідки, хрести гречкою, хрести, безконечник, хрести повії, купчаті, кукурузка, огірочки на дві половинки, звізди, кошички, кошичаста рожка, вилка, баранячі роги, таргачики, рутка, чорнобривці, очка, ягідки, цимбали, кучері, рожка повна, рожка клинчаста, рожка шулякова, рожка барвінкова, рожка шулякова повна, сокирки, копита, копитка, розбиті хрести, хрести, сливочки, дубове листя, полоничник на дві половинки, полоничник хрещатий, полоничник!*

7. Надзвичайно оригінальними є борщівські вишиванки, назва яких походить від регіону виникнення - Борщівського району на Тернопільщині. Саме тут майстрині вигадали свій особливий тип вишивання – декорування рукавів сорочок дуже щільною вишивкою чорними нитками.

Чорний колір на борщівських вишиванках став переважати не просто так. Подейкують, що колись турки й татари знищили усіх місцевих чоловіків, і жінки з навколишніх сіл вирішили впродовж декількох поколінь вдягати чорні сорочки...

До речі, у борщівському храмі Успіння Пречистої Діви Марії знаходиться особлива ікона Богоматері з Ісусом. Діва Марія одягнена у червоно-чорну вишиванку!

Вишивання борщівської Богородиці у вишиванці

8. 20 травня 2012 року під час ювілейної XX молодіжної пішої проції Стрийської єпархії до Гошівської чудотворної ікони Богородиці, яка перебуває на Ясній горі у монастирі отців Василіян с. Гошів на Івано-Франківщині, встановили рекорд України — у пішому ході взяли участь 15 027 осіб у вишиванках. Досягнення занесли до Книги рекордів України. Загальна кількість прочан за різними підрахунками складала від 20 до 25 тисяч, а загальна відстань маршруту — 28 км.

9. Першим українським телеведучим, який провів новини у вишиванці, став Андрій Шевченко: 21 листопада 2004 року в ефірі «5 каналу» він відкрив телемарафон «Ніч виборів» у вишиванці з косівським орнаментом у жовтогарячих та салатювих тонах.

10. Найбільша кількість людей у вишиванках, які зібрались в одному місці, — саме такий рекорд встановили на день Незалежності в 2006 році на центральній площі Рівного — майдані Незалежності. Організаторам акції вдалося зібрати святкового дня на майдані аж з 298 людей у вишиванках

- від пересічних рівнян до відомих чиновників і політиків! У 2011-му рівненський «вишитий рекорд» побили у Чернівцях - тут у вишитих сорочках одночасно зібралося аж 4 189 людей. Але того ж року Рівне повернуло собі першість: у День Незалежності на центральний майдан міста прийшло 6 570 людей у вишиванках!

А сьогодні і бібліотекарі нашого району перший раз всі зібралися разом у вишиванках.

Хто ж перший вишив сорочку? Давайте послухаємо легенду.

Легенда про вишиванку.

Був час, як почав на землі люд вимирати. Від якої хвороби, того ніхто не знав. Отак іде чоловік і враз упаде, зчорніє, запіниться і вмере.

Втікали люди з сіл у ліси. Та слідом за ними гналася хвороба. Не жалувала ні молодих, ні старих. Находив такий час, що вже й хоронити вмерлих нема кому...

А жила собі в селі над Дністром бідна вдова Марія. Забрала пошесть у неї чоловіка й п'ятеро дітей. Лише наймолодша Іванка ще здорова. Вартує матір за донечкою, як за скарбом найдорожчим.

Але не вберегла... Почала сохнути Іванка, їсти не хоче, а тільки п'є, блідне, тане на очах. А ще просить матінку:

— Врятуй, мамо, я не хочу помирати!

І так ті оченята благають, що бідна жінка місця собі не знаходить.

Одного вечора до хати прийшла якась бабця старенька.

Як і коли прийшла, Марія не чула.

— Слава Богові, — привіталася.

— Слава.

— Що, помирає остання?

— А могла б жити!

Аж кинулася Марія:

— Як? Бабуню сердечна, як Бога благаю, спаси, порятуй найменшу. Не лиши в самоті на старість!

Взяла, певно, стара до серця той плач і мовила:

— Повідаю тобі тайну тієї страшної хвороби. Але присягни, що не обмовишся. Дитям присягай!

— Присягаю... Донечкою!

— Знай, послав чорну Смерть Господь Бог. Грішників багато зросло. Сказав Бог умертвляти всіх, на кому нема хреста. А чорти втішилися і всіх, на кому не видно хреста, убивають. Що їм до людських душ? Ото і мруть праведні з грішниками купно... Ти тяжко перенесла смерть родини. Дам тобі раду... Виший на рукавах, на пазусі і всюди хрести. Та ший чорні або червоні, щоби

здалеку чорти виділи... Але не кажи нікому більше, бо смерть доньки возриш на очах...

Вже за годину червона і чорна мережки оперезали діточу сорочечку. Світять на завтра до сонця хрести і хрестики. І собі нашила. А донечка здоровшала щодень і просила маму:

— А виший іще терен... А калину...

Як люди тому вишиттю дивували, то казала, що збирається йти в ліси самітницею. Хрести треба на благословення Боже і проти поголосу.

З тим вже Іванка здорова: і скаче, і сміється, і співає. А мамине серце стискається від болю, як видить, що знову понесли небіжчика на цвинтар.

Одного разу вся у сльозах прибігла Іванка і потягнула маму за рукав на сусідський двір. У домовинці виносили з хати двійняток хлопчиків, Іванчиних ровесників.

Змарніла Марія, аж світиться. Все пестить і цілує доньку, а думи в голові, як хмари злизові:

— Боже милий, та ж то моя надія!

...А діти мруть...

— Господи! Та ж я не переживу її смерті!

...А люди мруть... Не витримала. Від хати до хати бігала розпатлана і страшна:

— Шийте, шийте хрести... Вишивайте... Будете жити! Рятуйтеся!

Люди замикалися в хаті. Думали, що прийшла пора і на Марію. Не вірять.

Марія побігла додому, взяла на руки Іванку і подибуляла до церкви. Забила в дзвін на сполох. За хвилину вже всі збіглися.

Обцілувала Марія дитину і мовила до людей:

— Не повірили! Думаєте, здуріла? Та най буде, дітей мені ваших шкода..., — на тім зірвала з Іванки сорочечку вишиту.

Дитина на очах зчорніла і померла.

— Убивці! Шийте, вишивайте сорочки дітям і собі, — та й впала мертвою біля доньки...

З того часу відійшла хвороба за ліси й моря. А люди ходять у вишиванках. Потім вже не стало потреби у вишитих хрестах. Та матері навчили дочок, а дочки своїх дочок, і вже ніхто не обходився без вишитої сорочки, фартуха чи блузки.

Носять оту красну одіж і понині.

Але мало хто відав, звідки прийшла та краса до людей...

Записано від І. М. Розвадовського (1918 р. н.) у м. Тербовлі в 1978 р.

Давайте згадаємо, які є приповідки та повір'я про сорочку.

Приповідки про жіночу сорочку:

- Рукави – як писанка, а личко – як маків цвіт.
- Пізнають хлопці і в драній сорочці, аби полики вишиті.
- У наших хазяйок по сто сорочок, а в мене одна – та й та біла щодня.
- Хочеш сорочку мати – не треба зівати.
- К Великодню сорочка хоч і благоденська, аби біленька.
- Як неділя, то й сорочка біла.
- Як мати рідненська, то й сорочка біленька.
- Перша Пречиста любить паляницю м'якеньку, а друга – сорочку біленьку.

Повір'я про сорочку:

- Якщо дощ намочив перший раз одягнену сорочку – на багатство.
- Якщо сорочку прогризли миші – в ногах буде слабкість.
- Якщо зачепив і роздер сорочку – можеш зганьбитись.
- Не можна лишати замочених сорочок через неділю, щоб у роду не було полонених.
- Щоб бути гарним та чистим на виду, потрібно повернутися на захід сонця й утертись спиною сорочки.

Про українську вишиту сорочку написано чимало віршів.

Вишиванка

Вишиванка – символ Батьківщини,
Дзеркало народної душі,
В колісанці купані хвилини,
Світло і тривоги у вірші.
Вишиванка – дитинча кирпате,
Що квітки звиває в перепліт,
Материнські ласки, усміх тата,
Прадідів пророчий заповіт.
Вишиванка – писанка чудова,
Звізда ясна, співи та вертеп.
Вишита сльозою рідна мова,
Думами дорога через степ.
Вишиванка – біль на п'ядесталі,
Слава, воля, єдність, віра – ми.
Журавлем курличе, кличе далі,
Стелить вирій взорами-крильми.

Біля річки дитинча кирпате,
Кинуло віночок в часу тлінь –
В плетиві надії, мрії, злато,
Загойдалась пісня поколінь.
Колисанки не забудь дитино,
В серці вишиванку залиши...
Не зліпити болем Батьківщину,
Як розбите дзеркало душі.

Юрій Лазірко

Українська вишиванка

Сорочку-вишиванку
До самого світанку
Вишивала дівчина в сиву давнину.
Схрещувались ниточки,
Розквітали квіточки:
Ружі та барвінок, вздовж по полотну.

Вишивала з піснею
Яблука барвистії.
Чи на дворі дощ був, чи холодний сніг.
Вишивала ружу
Та вклала душу,
Щоб на довгі роки вийшов оберіг.

Барви кольорові:
Зелень – то діброви,
Молодість, надія, злагода і мир;
Жовтий – то колосся,
Й плодovита осінь,
І ласкаве сонце, що встає з-за гір.

Синії стежини –
То морські глибини,
До людей довіра й безкінечність вся.
Ну а чорний килим –
Туга по загиблiм,
Що за землю рідну віддали життя.

Хрестики червоні –
То калини грони,

І вогонь гарячий, і пролита кров,
Але ще й родина,
Ненька-Україна,
І родинне щастя, й вічна любов.

Я візьму льон білий,
Нехай рух несмілий,
Але ж вишить спробую сорочку таку.
Ниточка до ниточки,
Квіточка до квіточки,
Щоб нащадки згадували на довгім віку.

Ганна Глок

Синові в дорогу

Сльоза бринить...
З батьківського порогу
У вирій відлітає пташеня.
Лети, дитино, хай земні тривоги
Тебе в дорозі обминуть щодня.

Лети скоріш, вже виріс, мій синочку,
Дорослим став, із сильними крильми.
Прийми в дарунок вишиту сорочку
Й не забувай, що на землі є ми:

Твої батьки, твій дім, твоя родина,
Найкращі друзі – мудрі вчителі.
І збережи у пам'яті, дитино,
Що на українській виріс ти землі.

Тобі співала у вишневому садочку
Маленька пташка про найперші почуття...
Лети, моя кровинко, мій синочку,
Щодня молитимусь я за твоє життя...

Лариса Заміхора

Мамина вишиванка

Проводжала сина у дорогу
І молилась щиросердно Богу,
І казала: «Де б не був, синочку,
Бережи матусину сорочку».

Гаптувала в пору злив і грому,
Щоб здоровим повернувсь додому.
Вишивала, укладала чари,
Щоб в полон не брали яничари.

Малювала галки і зозулі,
Щоб летіли мимо вражі кулі.
Вишивала день і ніч по краплі
Лиш би тіло не рубали шаблі.

Дарувала сонця щедрі блиски,
Щоб покласти внука до колиски.
Щоб вернувсь до рідного порога —
Вишивала і просила Бога:
«Отче Боже і святая Мати,
Хай синочок вернеться до хати!».

...Через роки син прийшов додому,
Наче сонце вишиття на ньому.
Поклонивсь, припавши на коліна,
Та й промовив тихо: «Мамо рідна!
Не оця б з молитвами сорочка,
Не було б ні внука, ні синочка».

Вишиванка

Цю сорочку мені вишивала
Материнська ласкава рука,
Що квіти на ній розсипала,
Мов по лузі весна гомінка.
Від'їздив я. В останній хвилині
Мати шепче крізь сльози: «Прощай,
Пам'ятай, ти родивсь на Україні,
Де б не був ти, про це пам'ятай!
Не соромся хоч мови своєї,
Ти повинен гордитися цим..
А сорочки простої цієї
Не заміниш і шовком тонким.
Бо це мати тобі вишиває...»
І, здається, тепло її рук
Все в дорозі мене зігріває,

І я чую коліс перестук.
Де не був я: на Півночі дальній
І на землях цілинних орав,
А в сорочці оцій полотняній
Я тепло рідних рук відчував.

В. Ярмуш

Сорочка-оберіг

Вишивала мама синіми ниткам, -
зацвіли волошки буйно між житами.
Узяла матуся червоненьку нитку, -
запалали маки у пшениці влітку.

Оберіг-сорочку вишила для сина.
Візерунком стали квіти України:
маки та волошки, мальви біля хати.
Долю для дитини вишивала мати.

Шила-вишивали хрестики зелені, -
зашуміло листя на вербі й калині.
Золотилось сонце у розлогій кроні.
Вишивала долю, наче по долоні.

Оберіг-сорочку вишила для сина.
Візерунком стали символи Вкраїни:
і верба, й калина, сонях біля хати.
Щастя для дитини вишивала мати.

Білими по білім вишивала ненька,
до ниток влітала всю любов серденька.
Дрібно гаптувала росяні мережки,
щоб не заростали у дитинство стежки.

Оберіг-сорочку вишила для сина.
Візерунком стала рідна Україна.
Мамину турботу збереже сорочка,
захистять від лиха хрестиків рядочки.

Леся Вознюк

До вишиванки доторкнув вустами,

І чорнобривців аромат вдихну.
Знов Ваших рук тепло відчую, мамо,
Сльозу з щоки непрохану змахну...
Далеко Ви... І, водночас, Ви – поряд:
У злеті птаха, в шелесті трави...
Мене хтось боронить від зла і горя;
Якщо це янгол, то, напевно, - Ви...

Вишиванка

Узор вручну, широка планка,
Легенький запах ковили.
Моя сорочка вишиванка,
Вся ніби сплетена з трави.
Дніпра потоки, степ, простори,
По лівій, правій стороні.
Червоно - чорні всі узори,
Мережив ряд на полотні.

Традицій пласт, легенди роду,
Духовний символ, оберіг,
Калини кущ, дівочу вроду,
На полотні все хтось зберіг.
Прості орнаменти народні,
Тягучі, як пісні з степів.
Все актуально і сьогодні,
Хоча й прийшли з далеких днів.

Вишиванка

Посміхалась дитина, бігла полем у сні,
Небеса умивали рідні очка ясні.
І цвіла вишиванка, що з вогню воскреша,
Й мов барвистий метелик, поруч гралась душа...
– Ти скажи мені, тату, що за дивна земля
Почала прилітати в сні мої звіддаля?
І ласкава, як мама, і, мов казка, без меж...
Ти коли мене, тату, в землю ту повезеш?
- Ой, дитя моє, ластів'я моє,
Народив тебе теплий край.
То Українонька нас пригадає,
Стука в серденько: прилітай.
Не загою вік я в ту землю путь,

Там слова пісень у садах ростуть.
Ми з тих ясних зір, ми з тих чистих вод.
Ми — одна душа, ми — один народ...
Я посивів тут, а живу я — там...
Тих сердечних пут не розбить літам.
Там, де ти біжиш, я біжу малий,
В ріднім краї жить я судьбу молив...
Обцілюють хай твої ніженьки
Землю матірну у доріженьки...
У доріженьки, у яруженьки...
Білі лебеді, сиві руженьки...
Посміхалась дитина, бігла полем у сні,
Небеса умивали рідні очка ясні.
І цвіла вишиванка, що з вогню воскреша,
Й, мов барвистий метелик, поруч гралась душа.
Вранці очі, як мальви, у дитяти цвіли:
— Ти скажи мені, мамо, ми поїдем коли?
Край дороги тополя там, як Божа сльоза,
Там живе наша доля, там живе, не згаса...
Ми з тих ясних зір, ми з тих чистих вод.
Ми — одна душа, ми — один народ!

Григорій Лютий

Виший душу хрестиком
Перш ніж вдягнути вишиванку,
Молися щиро Богу зранку.
Ти підготуєш душу цим,
Щоб вишить хрестиком святим!..

Перш ніж вдягнути вишиванку,
Згадай про Україну-маму.
Ніколи ти не нехтуй цим
І душу виший хрестиком святим!

Перш ніж вдягнути вишиванку,
Згадай про Роксолану-галичанку.
Гордися коренем своїм
І душу виший хрестиком святим.

Степан Кравець

Вишиванка

Народ мій на Голгофу йшов з хрестом,
бо так у нас віддавна повелося:
хрестом розходились дороги за селом,
навхрест снопи стояли із колосся.

У шлюбному вінку, як доля, зеленів
таки отой барвіночок хрещатий.
Таки хрестом сорочки для синів
одвіку шила українка-мати.

Бо скільки раз при світлі каганця
вона нитки на полотні хрестила,
то стільки раз ріднесеньке дитя
в далекий шлях життя благословила.

І ми несли свій хрест у вишитті.
Він був, коли, здавалося, нічого
вже не було. Здавалосьь, всі святі
уже давно зреклись народу мого.

Той мамин з оберегами рушник,
та мамина сорочка-берегиня
на всіх шляхах, кривавих та страшних,
нас сотні раз хрестами осінила.

Німіє світ, зомлівши від краси
червоно-чорних українських взорів.
А там – хрести, хрести, хрести...
молитвами за нашу долю й волю.

Є настил, гладь, стебнівка та низинка,
фантазія людська не знає меж...
Хрестом я доням шила сорочинки.
Ви – українки! То несіть свій Хрест!

Лідія Гречуха

А над світом українська вишивка цвіте!
Вічна пісня барв і кольорів.
Неповторна музика натхнення!
Шепіт трав і шелест яворів,

І дзвінкі турботи сьогодення.
Хрестиком покладено в рядки,
Посплітались, блиснуло веселкою
Ніжність материнської руки
Пісні ще весільної веселої.
Дух народу в колір заплете,
Проросте і піснею і цвітом.
А над світом, гляньте, а над світом
Українська вишивка цвіте!

Хто знає пісні про вишиванку? Поспіваємо?

Вишиванка

З вечора тривожного аж до ранку
Вишивала дівчина вишиванку.
Що тоненька голочка для сорочки,
А ще тонший в дівчини голосочок.

Вишивала дівчина, вишивала,
На полотно білее душу клала,
Вишивала дівчина, вишивала,
Чорну і червону нитку брала.

Що та чорна ниточка — розставання,
А червона ниточка — то кохання.
що та чорна ниточка часто рвалась,
А червона ниточка легко слалась.

Я піду в неділеньку на гулянку,
Подарую милому вишиванку.
Сердья, мій соколику, чи не сердья —
Будеш ти носить її коло серця.

*Слова: Микола Сом
Музика: Оскар Сандлер*

Мамина сорочка

Мені сорочку мама вишивала,
Неначе долю хрестиком вела,
Щоб лихих стежинок не шукала
І до людей привітною була.

Виконуй доню – мама говорила, -
Життя закони, істини прості:
Не зраджуй землю, що тебе зростила,
Не залишай нікого у біді.

Приспів (2):

А сорочка мамина біла-біла,
А сорочка мамина серцю мила,
А сорочка мамина зігріває,
Я її до серденька пригортаю

Літа, неначе птахи, пролітали
Матусі коси дивом зацвіли.
І я сорочку білу вишиваю,
Як вишивала матінка мені
Виконуй доню – мама говорила, -
Життя закони, істини прості:
Не зраджуй землю, що тебе зростила,
Не залишай нікого у біді.

Вишиванка

Україно моя, вишиванко!
Ти мій біль, моя мука і доля;
Я без тебе як день без світанку,
Я без тебе, як жайвір без поля

Приспів:

Вишиванко моя, вишиванко,
Смерекова вишнева жага,
Ти далеких Карпат полонянка,
Ти Дніпра мов хвиля жива;

Я по світу іду в вишиванці
Аж дивуються ген журавлі,
Хай зустрічають в веселій багрянці,
Україна іде по землі.

Україно моя, вишиванко,
Ти тернова моя голубінь,
Хай святиться навік світлий ранок
І серпневого дня височінь.

Слова: Григорій Булах
Музика: Олександр Злотник

Вишиванка

(українська народна пісня)

Як вечірні зорі
Падали над нами,
Вишивала мила
Двома кольорами.

Приспів (2):

А тоненька нитка,
Як барвінок в'ється.
А синенька квітка
Милому сміється.

Вишивала щастя,
Вишивала долю,
Бо дівоче серце,
Друже мій, з тобою.

Приспів (2).

Цю сорочку білу,
Вишиту душею,
Пронеси, коханий,
Гідно над землею.

Приспів.

Мамина сорочка

Вишиту сорочку одягни на свято,
Мамину сорочку, ткану з полотна.
Вишиту ночами взорами-зірками,
Бо на тій сорочці все моє життя.

Мамина сорочка ніжно зігріває,
Хоч вона легенька, хоч вона шорстка.
У сорочку білу усю любов вклала
В хрестики червоні мамина рука.

Хрестики червоні — то любов велика,
А між ними чорні — мамина жура.

Не журіться, мамо, я вже немаленька
І всі мої скроні вкрила сивина.

Одягну сорочку на велике свято,
Пригорнусь до мами, як мале дитя.
Дякую, рідненька, моя мила ненько,
За любов велику, що мені дала.

Приголублю ніжно маму дорогеньку,
Нашепчу на вушко ніжні їй слова.
Поклонюся низько, поцілую руки,
Бо лише на світі матінка одна.

Любов Ангел

Вишивала мати доні щастя

Колисала мати колиску кленову —
Виспівала доні долю веселкову...
А коли дитина міцно засинала, —
З молитвами щастя доні вишивала.

Приспів:

На Бога! На Сонце! На День Золотий!
На ніжність! На усміх! На погляд ясний!
На Долю щасливу, квітуче Життя —
Мережила мати доньці вишиття.

Коси заплітала — в школу виряджала,
Щоб в людей премудрих розуму навчалась...
А коли ночами свічка мерехтіла, —
Радість вишивала для доні уміло.

Приспів

Коси розплітала — до шлюбу збирала,
Під вельон віночок з мірту закладала
Й поблагословила вибір в день недільний —
З милим доня стала на рушник весільний.

Приспів

Марія Баліцька

Вишивана доля України

Одягну з бабусиної скрині
вишиту сорочку — їй сто літ!
Тут зоріють незабудки сині —
родоводу строгий заповіт.
Полотно — найвищого ґатунку —
увібрало силу й міць роси...
Як жадоба волі — візерунки —
сповнені барвистої краси.

Приспів:

Хрестик до хрестика — при каганцях
Долю Вкраїни вночі вишивали...
У вишиваних нових сорочках
сміло за волю до бою вставали.
Кулі минали, гнулись мечі,
бо вишиванка щитом є людині!
При каганцях, у криївках, вночі
стрільці вишивали Волю Україні.
За ту волю гнали у Сибір,
порозкидали степом Казахстану...
Сильні Духом твердили: повір —
Україна наша вільна стане.
Молоді роки юнацьких мрій
поскладали на віттар країні.
Збулась сама із заповітних мрій —
маєм Волю! Слава Україні!

Приспів:

Хрестик до хрестика — пісня звучить...
Доля країни святково-врочиста...
Збулися мрії — прийшла світла мить,
і вишиванки рясніють барвисті.
Дух вишиванки ввібрав синяву,
стигле колосся і кетяг калини...
Маємо волю уже наяву.
Молимося Богу за Долю Вкраїни!

Марія Баліцька

Моя вишиванка

Змалечку матуся навчила мене:
Наступає свято — сорочку вдягне.

Я щасливий ходжу посеред рідні,
Моє щастя світить на тім полотні.

Приспів:

Вишита сорочка, як душа моя,
Веселково сяє, радістю буя.
Хрестиком — узорі, гладдю — кольори,
Бо найкраща в світі, що не говори.

Промайнули роки, наче ластівки,
Та тепло лишилось рідної руки.
Зігриває долю світле вишиття,
Будить найсвятіші в серці почуття.

Приспів

Тулиться до серця легка синява,
Золотиста нива грає, мов жива.
Барвами веселки світиться вона —
Моя вишиванка гарна, як весна.

Приспів

Слова: Євген Безкоровайний

Музика: Ярослав Злонкевич

Виший, кохана, сорочку

Виший, кохана, сорочку
Цвітом хрещатим мені
Так, як у нас вишивали
На чарівнім полотні.
Виший червоним і чорним —
Радість і жаль за одно,
В чорно червонім сплетінні,
Щоб ожило полотно.

Приспів:

Хрестики ці, то дорога,
Хрестики ці, то тривога,
Хрестики ці, то кохання,
Хрестики ці, то розтання.

Хрестики ці на зітхання
Того, що в нас не збулось,
Сяє сузір'ям кохання,
Що у душі зайнялось.

Приспів

Хрестики ці, то кохання,
Хрестики ці, то розтаня...

Приспів

Виший, кохана, сорочку... (3)

Слова: Ростислав Братунь

Музика: Валерій Маренич

Вишиванка

Проводжала сина у дорогу
І молилась щиросердно Богу.
І казала: «Де б не був, синочку,
Бережи матусину сорочку».
Гаптувала в пору злив і грому,
Щоб здоровим повернувся додому.

Вишивала, укладала чари,
Щоб в полон не брали яничари.} 2 р.

Малювала галки і зозулі,
Щоб летіли мимо вражі кулі.
Вишивала день і ніч по краплі,
Лиш би тіла не рубали шаблі.
Дарувала сонця щирі зблиски,
Щоб покласти внука до колиски.

Щоб вернувся до рідного порога —
Вишивала і просила Бога.} 2 р.

«Отче Боже і Святая Мати,
Хай синочок вернеться до хати!»
Через роки син прийшов додому,
Наче сонце, вишиття на ньому.
Поклонивсь, припавши на коліна,
Та й промовив тихо: «Мамо рідна!

Не оця б з молитвами сорочка —
Не було б ні внука, ні синочка!»} 2 р.

Слова: Олександр Бугай

Музика: Микола Болотний

Вишиванка-доля

Вишиття веселкове розквітає над краєм,
Я сорочку з любов'ю до грудей пригортаю.
На ній вишита доля мого славного роду,
Цвіт калини та сонця, ніжна синь небозводу.

Приспів:

Вишиття чарівне,
Вишиття барвисте,
Ним гордиться славне
Надзбручанське місто.
Вишиття на будень,
Вишиття на свята,
Одягла сорочку
Україна-мати.
Все добро на цім світі — то людська забаганка,
Наймиліша для мене моя вишиванка.
Полотно домоткане від моєї бабусі,
Дорога Україно, я тобою горджуся.

Приспів.

Одягніть вишиванку, моя доне і сину,
Щоб красою зігріти нашу рідну країну.
Кольорове суцвіття розливається містом,
Тихо осінь шепоче золотим падолистом.

Приспів.

Леся Любарська

Вишиванко моя, Україно

Вишиванко моя, Україно,
Ти одна у безмежжі світів
Відгукнулась на спів солов'їний,
Підійшла до небесних стовпів.

Вишиванко моя, Україно,
Берегине, княгине свята!
Бог за вроду твою лебедину
Дарував і літа, і жита.

Приспів:

Люблю до щему, люблю до болю
І вишень цвіт, і трав розмай,
Зорю єдину, пісенну долю —
Мій вишиваний край.

Вишиванко моя, Україно,
Нам тут жити, а дітям рости,
Пам'ятати хрещатий барвінок,
Рідну пісню у серці нести.

Вишиванко моя, Україно,
Край лелечий на сивих вітрах,
Я молюся за тебе уклінно, —
Я твій колос, твій голос, твій птах!

Приспів

Слова: Неоніла Яницька

Музика: Іван Пустовий

Ой ти, струмочку (українська народна пісня)

Ой ти, струмочку,
Чиста водице,
Куди біжиш і що несеш?
Кому кохання, кому розлуку,
Мені ж нічого не даєш. *Двічі.*

Сорочку білу, вишиту шовком,
В холодну воду кину твою.
Пливи, сорочко, де ходить милий,
Скажи, що я його люблю. *Двічі*

А як не схоче, мене покине,
Та не забуду я його,
Сорочка буде йому на згадку
Кохання вірного мого. *Двічі*

Два кольори

Як я малим збирався навесні
Піти у світ незнаними шляхами
Сорочку мати вишила мені
Червоними і чорними,
Червоними і чорними нитками.

Приспів:

Два кольори мої, два кольори,
Оба на полотні, в душі моїй оба,
Два кольори мої, два кольори.
Червоне — то любов,
А чорне — то журба.

Мене водило в безвісті життя,
Та я вертався на свої пороги.

Переплелись, як мамине шиття,
Щасливі і сумні мої,
Щасливі і сумні мої дороги.
Приспів

Мені війнула в очі сивина,
Та я нічого не везу додому,
Лиш згорточок старого полотна
І вишите моє життя,
І вишите моє життя на ньому.
Приспів

Слова: Дмитро Павличко

Музика: Олександр Білаш

Українська вишиванка з давніх-давен була талісманом. У радянські часи носити українські вишиванки частково заборонялось, проте це не применшило її значення для українців. Більше того, дослідники вважають, що з проголошенням незалежності, українська вишиванка отримала мало не культову роль.

Сьогодні українська вишиванка всюди: без неї не обходиться жодне національне свято, вона є невід'ємним елементом гардеробу бізнес-людей, нею оздоблюють інтер'єр, без вишитого рушника важко уявити будинок справжнього українця... Відтак, популярність вишивки не слабне. Щоправда, на думку деяких дослідників, сьогодні українська вишиванка уже не традиційний символ українства, як це було раніше, а скоріше модний бренд?

Такі думки підживлює той факт, що нині українська вишиванка часто фігурує на голубих екранах. Вона головний дрес-код на модних вечірках у мега-крутих клубах, створюються навіть колекції одягу для українських футбольних команд з елементами вишивки.

То що це, українська вишиванка: модний бренд чи традиція з віковою історією? Спробуйте дати визначення слову «вишиванка» в контексті української культури і власного сприйняття – прийміть участь в опитуванні.

Опитування

«Українська вишиванка: модний бренд чи традиція з віковою історією?»

Українська вишиванка для мене - це:

невід'ємна частина української національності

- те, що свідчить про мене, як українця (українку), представника народу з унікальною культурою
- «стан душі»
- модно, стильно
- мама і рідна земля
- спосіб самовираження і поєднання себе зі своєю нацією
- спосіб висловлення власних поглядів на нашу націю та культуру
- символ протесту проти масової культури
- власний варіант _____

Українська вишиванка: коли вдягаєте?

- на свята
- коли цього вимагають обставини
- на власний День народження
- на власне весілля,
- при нагоді
- відповідно до настрою
- власний варіант _____

Чи комфортно Вам носити вишиванку?

- так
- ні
- не завжди

Українська вишиванка є:

- ностальгією
- даниною моді
- символом національної гордості
- власний варіант _____

Коко Шанель говорила, що найкращим вбранням для жінки є чорне маленьке плаття. Вона просто не бачила українських жіночих вишиванок!

Будьте жіночнішими – одягайте вишиванку.

А я іду по світу в вишиванці
Встає над світом щире сонце вранці
І землю гріє променем ясним.
А я іду по світу в вишиванці.
Я – українка! І горджуся цим.
В нас обереги вишивають здавна.
Така традиція в народі прижилась.

Вона прадавня, вічна й дуже славна.
В культурі й до сьогодні збереглась.
Ані вікам, ні моді не здолати...
Вона в людському серці і в душі.
У ній любові, мрій, надій багато
І ти традиції забути не спіши.

Давайте завжди будемо пам'ятати:

Якою би не була в кожного з нас доля,
як би не склалися обставини життя,
яким би не було становище в Україні та у світі,
яка пора року не була би за вікнами наших осель,
нас поважатимуть доти,
доки ми поважатимемо самих себе,
доки ми пам'ятатимемо про своє коріння
і шануватимемо наші традиції!

Відеокліп К.Бужинська «Україна – це ми»

***Свято підготувала і провела
методист Малинської ЦРБ Ковальчук Т.В.***

**Одягнімо, друже, вишиванки —
Наш чарівний український стрій.
Не для когось, не для забаганки,
А для себе, вірний друже мій.**

**Одягнімо вишиванки, друже,
Як одвічний предків талісман.
Хай не буде серед нас байдужих
І один в нас буде отаман.**

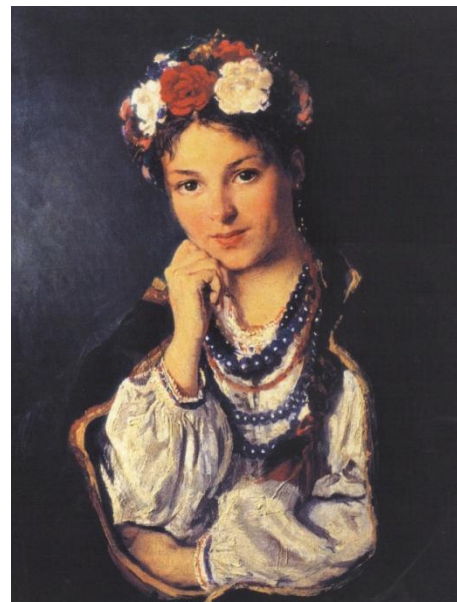
**Одягнімо в свята і неділі,
В будень, за потреби, одягнім
І відчуєм — вороги безсилі
Зруйнувати український дім.**

**Одягнімо вишиванки, друже,
Хай побачить українців світ —
Молодих, відважних, дужих,
У єднанні на сто тисяч літ.**

Василь Дерій

**Вишиванка
стала для нас
не просто
одягом,
торговою
маркою чи
витвором
мистецтва.**

**Українська вишиванка—це свого роду
сімейний оберіг, символ, який пройшов
крізь покоління,
єднає рід і вшановується як святиня.
Маючи таку красу, ми отримуємо
енергію наших предків, пишаємось
минулим та гордо дивимось у майбутнє.**

